

is based on active transnational cooperation. In this respect, government support and the quality regional policy of the film industry should be focusing on

building competitive domestic market film, as well as ensuring the decent presence of the Ukrainian movie in world cinema.

References:

1. Law «About cinematography» dated 13.01.1998, № 9-98-VR, Kuchma L.D., Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Decree of the President of Ukraine «Regulations State Agency of the movies» dated 06.04.2011, № 404/2011, Yanukovych V.F., Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Activity Report of the State Agency of Ukraine for movie 2012., Retrieved from <http://dergkino.gov.ua/ua/text/reports-state-cinema.html>
4. The official site of the 'Molodist' Film Festival. Retrieved from <http://www.molodist.com>
5. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Some issues of distribution and showing of films" dated 16.01.2006, № 20, Y. Yekhanurov, Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua>

Чуль О.М.

Луцький національний технічний університет

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ КРОК ЗА КРОКОМ. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ КІНОІНДУСТРІЇ

Анотація

В статті проаналізовано стан і перспективи розвитку кіноіндустрії в Україні як частини креативної економіки. Автор говорить про необхідність активної державної підтримки розвитку галузі і про перші позитивні кроки в цьому напрямі. Важливу роль в просуванні кіно продукту на міжнародній арені та популяризації вітчизняної кіноіндустрії автор відводить кінофестивалю. Та наголошує, що створення в Україні належних правових, організаційних, економічних, технологічних умов для розвитку національної кіноіндустрії забезпечить конкурентоспроможність національних фільмів та кіногалузі в цілому, матиме позитивний вплив на розвиток регіональних систем.

Ключові слова: кіноіндустрія, кінофестивалі, кіновиробництво, кінопрокат, креативна економіка.

Чуль Е.М.

Луцкий национальный технический университет

КРЕАТИВНАЯ ЭКОНОМИКА В УКРАИНЕ ШАГ ЗА ШАГОМ. СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ КИНОИНДУСТРИИ

Аннотация

В статье проанализировано состояние и перспективы развития киноиндустрии в Украине как части креативной экономики. Автор говорит о необходимости активной государственной поддержки развития отрасли и о первых позитивных решениях в этом направлении. Важную роль в продвижении кинопродукта на международной арене и популяризации отечественной киноиндустрии автор отводит кинофестивалю. И отмечает, что создание в Украине надлежащих правовых, организационных, экономических, технологических условий для развития национальной киноиндустрии обеспечит конкурентоспособность национальных фильмов и киноотрасли в целом, окажет положительное влияние на развитие региональных систем.

Ключевые слова: киноиндустрия, кинофестивали, кинопроизводство, кинопрокат, креативная экономика.

УДК 658.336

ДОДАТКОВА ОСВІТА СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ ЗАТРЕБУВАНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ

Шашко В.О.

Донбаська державна машинобудівна академія

У статті представлено теоретичне обґрунтування необхідності ставити і вирішувати проблему створення концепції додаткової освіти менеджерів. Розкритий зміст поняття «додаткова освіта». Наведені характеристики неформальної освіти менеджера.

Ключові слова: менеджер, додаткова освіта, неформальна освіта, інформальна освіта, суспільство, соціальна активність.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвиток підприємств і організацій значною мірою залежить від професійних знань і умінь менеджерів усіх рівнів управління.

У будь-які часи менеджеру для максимальної самореалізації своєї особистості завжди не вистачало тих знань, умінь і навичок, які йому давали в процесі освіти як у загальноосвітній, так і в про-

фесійній школах. І тому він продовжував вчитися, удосконалювати свої знання та вміння. Але в основному це робилося самостійно і стихійно. Однак, XXI століття істотно змінило ставлення суспільства до освіти в цілому і до професійної освіти зокрема.

Сучасне інформаційне суспільство, так зване суспільство знань, характеризується великою соціальною динамікою і вимагає адекватного рівня освіти. На зміну традиційній «знаннєвій» моделі освіти прийшла установка на компетентнісну безперервну освіту протягом усього життя.

Ідея безперервної освіти полягає в тому, що кожна людина в будь-який період свого життя має можливість участі в навчальному процесі і сама вибирає вид освітньої діяльності: професійну підготовку, загальнокультурний розвиток або громадянське виховання. Це є основною тенденцією розвитку сучасної системи освіти в різних країнах.

Сьогодні також стає очевидним, що зростаюче різноманіття пізнавально-інформаційних запитів різних верств населення неможливо задовольнити в рамках існуючих форм традиційної освіти. Це, насамперед, стосується менеджерів різного рівня, які хотіли б продовжувати освіту, але в силу своєї повсякденної зайнятості, вибіркової інтересів та інших причин потребують більш гнучких організаційних формах освітньої діяльності, ніж ті, які пропонуються існуючою системою післяшкільної і післядипломної освіти. Зокрема, особливі потреби в освітній діяльності виникають в періоди різких соціальних змін і адаптації до нових умов і обставин життєдіяльності.

Загострення проблеми невідповідності сформованої системи освіти новим потребам суспільства і людини, недостатність формальних структур освіти породили вимоги іншого підходу до організації масової освітньої діяльності. Тому у сучасному світі значення додаткової освіти постійно зростає. Це також пов'язано як з економічними, культурними, так і з політичними змінами в багатьох країнах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми додаткової освіти присвячені роботи таких дослідників, як В.В. Журавльов, Л.В. Журавльова, С.І. Змеєв, Г. Ільїн, Ю. Кулюткін, І. Мушталінська, А.М. Мітіна, М. Махлін та ін. Більшість досліджень у цій області присвячена вивченню роботи системи підвищення кваліфікації в рамках процесу професійного становлення як основної структури, що здійснює додаткову освіту дорослих (О.П. Белозерцев, А.А. Вербіцкій, С.Г. Вершловський, П.В. Горностаєв та ін.). Досить часто в науковій літературі останніх років розглядається і проблема підготовки менеджерів, але не в аспекті отримання додаткової освіти.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз літератури показав, що на сьогоднішній день відсутні масштабні наукові дослідження, спрямовані на розробку наукових основ додаткової освіти менеджера. В останні роки з'явилися роботи, в яких розглядаються теоретичні основи андрагогіки і технології навчання дорослих, але без акценту на професійні групи. У зв'язку з цим назріла проблема наукового осмислення феномена становлення професіоналізму менеджера, як носія інновацій та сучасного креативного ринкового мислення, розробки концепції (теоретико-методологічного обґрунтування) цього процесу в умовах додаткової освіти, дослідно-експериментальної перевірки її основних положень.

Менеджер здійснює свою професійну діяльність у відкритій для громадського управління системі, яка змушує його формувати професійні вмін-

ня, необхідні для вирішення різноманітних управлінських проблем. Найважливіша загроза нашого часу стрімке відставання здібностей менеджерів справлятися із змінами в навколишньому світі від темпів цих змін. Професійна освіта ще не здатна в належній мірі вирішити проблему «кадрового голоду», обумовленого новими вимогами до рівня кваліфікації менеджерів. Водночас, багато випускників-менеджерів закладів професійної освіти не можуть знайти собі роботу, визначитися в сучасному економічному житті.

Вихід з кризи компетентності можна знайти у створенні спеціальних програм додаткової освіти, реалізуючи які компетентність менеджерів буде доведена до того рівня, який необхідний для їх діяльності, адекватної умовам постійних змін зовнішнього і внутрішнього середовища підприємств і організацій.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є обґрунтування необхідності ставити і вирішувати проблему створення концепції додаткової освіти менеджерів.

Виклад основного матеріалу. Що ж таке додаткова освіта? Під додатковою освітою розуміється «така парадигма або доктрина освіти, яка на перше місце ставить розвиток особистості, пізнавальних, фізичних, художніх і в результаті творчих здібностей, а не просто досягнення певного рівня тих чи інших додаткових знань, умінь, навичок» [1].

Відповідно до [2] додаткова освіта вид освіти, який спрямований на всебічне задоволення освітніх потреб людини в інтелектуальному, духовно-моральному, фізичному і (або) професійному вдосконаленні і не супроводжується підвищенням рівня освіти.

Додаткова освіта, яка об'єднує неформальну (non-formal education) і інформальну (Informal learning) освіту, включає організовані види навчання, які не є частиною програм формальної освіти.

Неформальна освіта включає наступні підвиди:

- підвищення кваліфікації;
- професійна перепідготовка;
- одноразові (разові) професійні лекції, конференції, семінари, тренінги, наради з обміну досвідом, літні школи, стажування;
- професійні конференції, тренінги на регулярній основі;
- курси для безробітних;
- курси з навчання будь-яким аматорським заняттям, не пов'язаним з професією (курси водіння автомобіля, мовні курси, комп'ютерні курси, навчання малюванню, музики, танцям, в'язання і т. д.);
- приватні уроки з викладачем, інструктором;
- отримання кваліфікації МВА (майстер ділового адміністрування).

Інформальне навчання (освіта), або самоосвіта це неформальне індивідуальне навчання, яке, на відміну від формальної та неформальної освіти, здійснюється самостійно і не фіксується в дипломі чи іншому документі, але вносить внесок у розширення знань і вмінь.

Інформальна освіта включає наступні підвиди:

- навчання під керівництвом наставників на робочому місці (наставництво, shadowing, коучинг);
- самоосвіта з використанням друкованих матеріалів (професійних книг, журналів і т. п.);
- відвідування закладів, орієнтованих на передачу знань (бібліотеки, музеї, виставки, театри, кінотеатри тощо);
- прослуховування/перегляд навчальних передач по радіо, ТБ;

- навчання з використанням аудіо-і відеозаписів, комп'ютерів та інших технічних засобів;
- проходження online навчання [3].

Додаткова освіта, порівняно зі сферою зайнятості, не забезпечує закріплення за робочим місцем, але привчає до соціально-активного життя. Якщо менеджер, як будь-яка доросла людина, не проходить систему перепідготовки, то може привчитися жити випадковими, нестабільними заробітками, що не задовольняють його потреби, сподіваючись йти на якісь форми соціальної допомоги. Соціальна ізоляція дезорганізує індивідів, їх зв'язки з суспільством звужуються до демонстративної відчуженості.

Додаткова освіта в суспільстві виконує не тільки функцію вторинної соціалізації, а й може забезпечувати функцію подолання соціальної ізоляції індивіда. Додаткова освіта гарантує впевненість у власних зусиллях, визначає соціальні та професійні компетентності. Становлення нових професійних знань надає можливість відходу від соціальної деградації, відновлення віри в себе і суспільство. Навіть у ситуації «крутості» освіта дає можливість людині довго залишатися на плаву, не випадати з соціальної взаємодії. Головне для людини – не система економічних обставин, а підвищення соціальної впевненості.

Узагальнення аналізу міжнародного досвіду неформальної освіти менеджерів дозволяє виділити його істотні характеристики :

- орієнтація на конкретні освітні запити певної професійної групи – менеджерів;
- відсутність примусового характеру, здійснення на підставі власної мотивації;
- високий особистісний зміст навчання;
- внутрішня відповідальність за результат освітньої діяльності;
- розвиток якостей особистості, що забезпечують сприятливі передумови для гідного особистого життя, а також успішної участі в суспільному і трудовому житті;
- розвиток мобільності у швидко мінливих умовах сучасного світу;

- гнучкість в організації та методах навчання;
- високий рівень активності слухачів;
- самооцінка слухачами одержуваних результатів на основі значущих для них критеріїв.

Додаткова освіта менеджера має бути орієнтована на різні стартові контингенти дипломованих фахівців:

- випускники вузів та університетів, які не мають досвіду роботи;
- менеджери з досвідом роботи більше року;
- топ-менеджери.

При створенні системи додаткової освіти менеджера необхідно враховувати принцип варіативності освітніх програм і маршрутів. Варіативність проявляється не тільки в змістовному наповненні блоків, але і в способах організації процесу освіти: від академічного варіанту до варіанту «майстерні». Останній може бути реалізований у формах проєктувальних семінарів, «майстерень» вчених-менеджерів і топ-менеджерів великих підприємств і організацій.

Висновки і пропозиції. Перспективи розвитку сучасної освіти пов'язані із загальними тенденціями розвитку світового освітнього простору. Серед найважливіших напрямів модернізації вітчизняної системи освіти – розвиток додаткової освіти сучасного менеджера, проблеми якого заслуговують найпильнішої уваги, розгляду у вітчизняній науці і практиці в світлі сьогоденних змін, що відбуваються в світі і в суспільстві.

Додаткова освіта менеджера у сучасних умовах виступає не стільки компенсуючою формою освіти, що заповнює невдачі або недоліки основної освіти, скільки формою освіти, що забезпечує збереження і відтворення основної освіти, яка виступає в сучасній обстановці необхідною умовою безперервної освіти, що надає життєвий сенс і визначає його використання в життєдіяльності та професійній діяльності конкретного менеджера, як особистості. Отже, питання щодо необхідності створення концепції додаткової освіти менеджерів є актуальним і потребує подальшого осмислення, дослідження і вирішення.

Список літератури:

1. Панов В.И. Некоторые подходы к методологии развивающего образования / В.И. Панов // Психологическая наука и образование. -1998. – № 3/4. – С. 38-46.
2. Федеральный закон от 29 декабря 2012 г. № 237-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации». Электронный ресурс. Режим доступа: <http://www.rg.ru/2012/12/30/obrazovanie-dok.html>.
3. Coombs P. and Ahmed M. Attacking Rural Poverty. How nonformal education can help, Baltimore: John Hopkins Press, 1974.

Шашко В.А.

Донбасская государственная машиностроительная академия

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННОГО МЕНЕДЖЕРА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ВОСТРЕБОВАННОСТИ И СОЦИАЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ

Аннотация

В статье представлено теоретическое обоснование необходимости-ности ставить и решать проблему создания концепции дополнительного образования менеджеров. Раскрыто содержание понятия «дополнительное образование». Представлены характеристики неформального образования менеджера.

Ключевые слова: менеджер, дополнительное образование, неформальное образование, информальное образование, общество, социальная активность.

Shashko V.A.
Donbass State Engineering Academy

CONTEMPORARY EDUCATION MANAGER AS A COMPONENT OF ITS PROFESSIONAL DEMAND AND SOCIAL ACTIVITY

Summary

This paper presents a theoretical justification the need to completely set and solve the problem of creating the concept of additional education managers. Discloses the concept of «further education.» The characteristics of non-formal education manager.

Keywords: manager, additional education, non-formal education, informal education, society, social activity.

УДК 338.432

ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

Ширма В.В.

Житомирський національний агроєкологічний університет

У статті систематизовано основні види інновацій, які впроваджуються підприємствами рослинництва, а також об'єкти відповідних їм змін. Здійснено аналіз технологічних та організаційно-управлінських інновацій виробників продукції рослинництва. Запропоновано авторський підхід до організації процесу створення, комерціалізації та впровадження інновацій. Визначено структуру інституціонального середовища цього процесу.

Ключові слова: інновація, підприємство галузі рослинництва, інноваційний розвиток, модель інноваційного розвитку.

Нині в Україні створено необхідні умови для переходу економіки на ін-новаційну модель функціонування та розвитку. Сільське господарство останнім часом досягло стабільної позитивної динаміки, все більше нарощуючи валове виробництво сільськогосподарської продукції. У державі прийнято закони та нормативно-правові рішення, які спрямовані на впровадження інноваційних підходів у агропромислового комплексу. Наразі актуальним є дослідження питання забезпечення інноваційного розвитку підприємств галузі рослинництва, господарська діяльність яких є ключовим чинником продовольчої безпеки країни та її експортного потенціалу. У зв'язку із цим необхідним є розробка моделі інноваційного розвитку, яка б враховувала специфіку інноваційної діяльності підприємств галузі дослідження.

Грунтовні дослідження теоретичних та прикладних засад інноваційних процесів в аграрному секторі економіки, у т. ч. у галузі рослинництва, здійснено такими провідними вітчизняними вченими, як: С. І. Баран, Н. Бейнтема, Р. Бірнер, О. І. Волков, Е. Волтерс, О. І. Дацій, Л. П. Дідере, К. А. Елліотт, М. М. Ільчук, І. О. Іртицева, М. Ю. Коденська, М. Х. Ко-рецький, Г. М. Лебідь, Х. ван Мейл, Д. Нієренберг, Л. Рейнолдс, М. А. Садиков, Б. О. Сенів, О. В. Скидан, Д. Спіелмен, Є. І. Ходаківський, А. Холл, О. Г. Шпикуляк, З. Б. Янченко та ін. [1–12]. Водночас, несистематизованими залишаються питання розробки функціональної моделі інноваційного розвитку, яка б враховувала особливості інституційного середовища інноваційної діяльності підприємств галузі рослинництва, види інновацій, характерні для галузі та їх взаємозв'язок із окремими сферами та етапами господарської діяльності суб'єктів підприємництва. Виходячи із цього, метою дослідження є розробка функціональної моделі інноваційного розвитку підприємств галузі рослинництва.

Інноваційний розвиток господарюючого суб'єкта є складним процесом, який базується на взаємодії елементів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства на інноваційній основі. З огляду на це забезпечення інноваційного розвитку вимагає виявлення цих елементів, а також ідентифікацію інноваційних продуктів, впровадження яких забезпечило б вдосконалення взаємодії внутрішніх та зовнішніх чинників господарства та, як результат, його перехід на якісно новий рівень розвитку.

Об'єктом інноваційних змін на підприємстві є його внутрішнє та зовнішнє середовище. Елементи внутрішнього середовища доцільно структурувати, виходячи із позицій провісного підходу, згідно якого внутрішнє середовище представляє собою сукупність послідовних взаємопов'язаних підпроцесів господарської діяльності, для кожного з яких характерні різні типи інноваційних продуктів. Слід також відмітити суттєві відмінності у якісних характеристиках зміни результатів господарювання внаслідок впровадження радикально нових, часткових та покращуючих інновацій. До найбільш поширених видів покращуючих інновацій у розрізі окремого підприємства належать використання нових для нього, але вже традиційних для галузі в цілому, ресурсів, матеріально-технічних засобів, підпроцесів (зокрема удосконалення вже існуючих та впровадження нових), технологій. При цьому використання саме цього виду інновацій забезпечує не інноваційний розвиток підприємства, а розширене відтворення його господарського процесу. Натомість, радикальні та часткові інновації, які є, відповідно, якісно новими або модифікованими замінниками існуючих у межах галузі продуктів та технологій, забезпечують інноваційний розвиток господарства.

Структуризацію системи радикально нових та часткових інноваційних розробок, доступних вітчизняним виробникам рослинницької продукції,